

Marie Demker

Jag disputerade vid Statsvetenskapliga Institutionen i Göteborg 1993 på en avhandling om fransk partipolitikk som hette «I Nationens Intresse? Gaullismens partiideologi 1947-1990» med Lauri Karvonen som opponent. Därefter hade jag tjänst vid institutionen som forskare och lärare ett par år. År 1996 blev jag antagen som docent vid samhällsvetenskapliga fakulteten i Göteborg och har nu en sex-årig forskartjänst, s k forskarasistent, med en mindre del undervisning, främst på forskarutbildningsnivå. Jag handleder också sex doktorander.

Jag har genomfört forskningsarbete om svensk utrikespolitik vilket resulterat i två böcker: "Utrikespolitiken som slagfält. De svenska partierna och utrikesfrågorna" (tillsammans med Ulf Bjereld), samt "Sverige och Algeriets frigörelse 1954-1962. Kriget som förändrade svensk utrikespolitik". Båda böckerna problematiserar teoretiskt, och undersöker empiriskt, grunden för den svenska utrikespolitiken under efterkrigstiden.

I oktober 1997 avslutade jag ett bokmanus med en jämförande studie av de kristdemokratiska partierna i Belgien, Frankrike och Sverige. Boken utkommer i februari 1998 under namnet "Religion och Politik. Den europeiska kristdemokratins dilemma". Boken diskuterar religionens politiska kraft genom en undersökning av de kristdemokratiska partiernas förhållningssätt gentemot varandra, sina väljare och sin ideologi.

Jag har också skrivit en lärobok om fransk politik - "Från Bastiljen till Maastricht. En introduktion till modern fransk politik" - där jag explicit använder Stein Rokkans skiljelinjemodell för att förstå de franska inrikespolitiska strukturernas framväxt.

Mina forskningsintressen rör sig kring politiska partier, utrikespolitik samt kring världens och ideologiers betydelse i politiken. Orsaken till att jag sökt mig till Bergen är en önskan om att vidga mina teoretiska perspektiv, ta del av forskningen här kring komparativ politik samt upprätta och vidmakthålla forskningskontakter mellan våra forskningsmiljöer.

Jag är mycket tacksam att instituttet kunnat ta emot mig under de tidsmässiga villkor som ni gjort och ser fram emot kommande besök i januari, maj och augusti 1998.

Økt kontakt med Russland?

ISP har i høst hatt besøk av tre professorer fra Russland. To av dem, Michael Illyin og Andrei Melville holdt en rekke forelesninger for grunnfag om russisk politikk og kultur. Til vanlig har de begge sitt arbeidssted ved Moscow State Institute of International Relations og bakgrunnen for deres opphold her er den faglige kontakten de har med førsteamanuensis Stein Ugelvik Larsen.

Instituttet jobber med å få til en avtale om utveksling med denne institu-

sjonen både for hovedfagsstudenter og ansatte.

Professor Valentina Fedotova var i Norge i tre uker og besøkte de statsvitenskapelige instituttene ved universitetene i Trondheim, Oslo og Bergen som et ledd i kulturavtalene mellom Norge og Russland.

Stein Rokkan Memorial Lecture

Professor Derek Urwin, University of Aberdeen holdt årets Stein Rokkan Memorial Lecture 10. oktober 1997. Tema var: "Aflout, But still This Side of Paradise: The Craft of Comparative Politics."

REISEBREV FRA
BEIJING

25. OKTOBER 1997

Kjære Sampol.

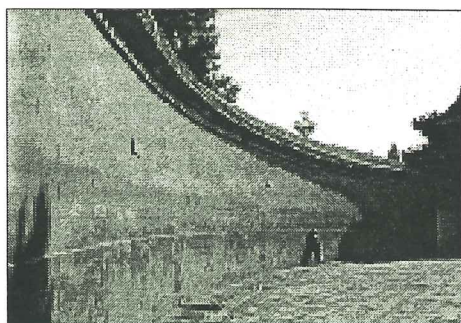
«Det er Norge som er best!», lyser tittelen på Aftenposten-artikkelen som formidler reporterens essensielle inntrykk fra «Norgesseminaret», som ble åpnet av kong Harald. Seminaret holdes 24. oktober i Beijing, i forbindelse med kongeparets statsbesøk til Kina. Aftenpostens referat leser jeg på internett på en 'Internet Café' ved siden av China World Hotel - før artikkelen kommer på trykk i Oslo den 25. oktober. Det må anses å være effektiv nyhetsformidling. God kaffe får man også.

Innen vi kom så langt hadde vi på vei fra flyplassen passert Hard Rock Café med en amerikansk 1950-talls Chevrolet klistret opp etter fasaden; Lufthansas Trade Center - Beijings største handleplass; og et par av de 37 McDonalds restauranter som byen har fått til tross for en kinesisk kollegas spådom av 1991 om at McDonalds aldri vil klare å etablere seg i Kina «fordi kinesere liker ikke hamburgere».

Kinesisk presse er, ifølge dem som stiller bedre i kinesisk enn undertegnede, visstnok ikke overivrige med å referere kongens tale med vekt på verdien av organisasjonsfrihet, menneskerettigheter og minoritetsrettigheter. Heller ikke høyesterettsjustitiarius Carsten Smiths bemerkning om at dødsstraff ikke har noen plass i et utviklet samfunn synes å påkalle store kinesiske skrifttegn i Folkets Dagblad. Ei heller redaktør og professor Arve Solstads plassering av norsk presse et moderat sted mellom land med marxistisk ensrettet presse og land med ekstremt liberal presse. Likestillingsombud Anne Lise Ryels kavalkade over fremskritt på likestillingsfronten - med 47% kvinnerepresentasjon i vår ferskeste regjering som det sterkeste kort - vekker oppmerksomhet i salen, men en kinesisk professor kan med akseptabel dristighet undre seg høyt over hvordan det da kan ha seg at panelet av syv norske deltagere bare teller én kvinne! Som en av de syv, som bidro til likestillingsmessig forlegenhet, oppsummerte jeg den skandinaviske velferdsmodellen i tolv punkter. Hvoretter en annen kinesisk professor, åpenbart politisk korrekt etter dagens sosialistiske målestokk, tør undre seg: Hvordan er det med incentiver til produktiv økonomisk aktivitet i et land med så jevn inntektsfordeling? Det synes nå langt på vei mulig, sa jeg, men innrømmet ellers at det kan virke som et paradoks at staten har en mer aktiv velferdspolitisk rolle i det kapitalistiske Norge enn i det sosialistiske Kina.

Vi deltok ikke i noen kappleik om hvilket land som er best. Men at Kina forblir størst, synes å være av de sikrere samfunnsvitenskapelige prediksjoner!

Stein K.

UNIVERSITETET I BERGEN
Institutt for sammenliknende politikk
Adr: Christiesgt. 15, 5007 Bergen
Tlf: 55 58 21 75/78. Fax: 55 58 94 25
Instituttstyrer:
Prof. Stein Kuhnle
Kontaktpersoner:
Ragnhild Stolt-Nielsen
Terese Zeil

5/97

Nye bøker

Lars Svåsand og Knut Heidar (red.)

Partier uten grenser

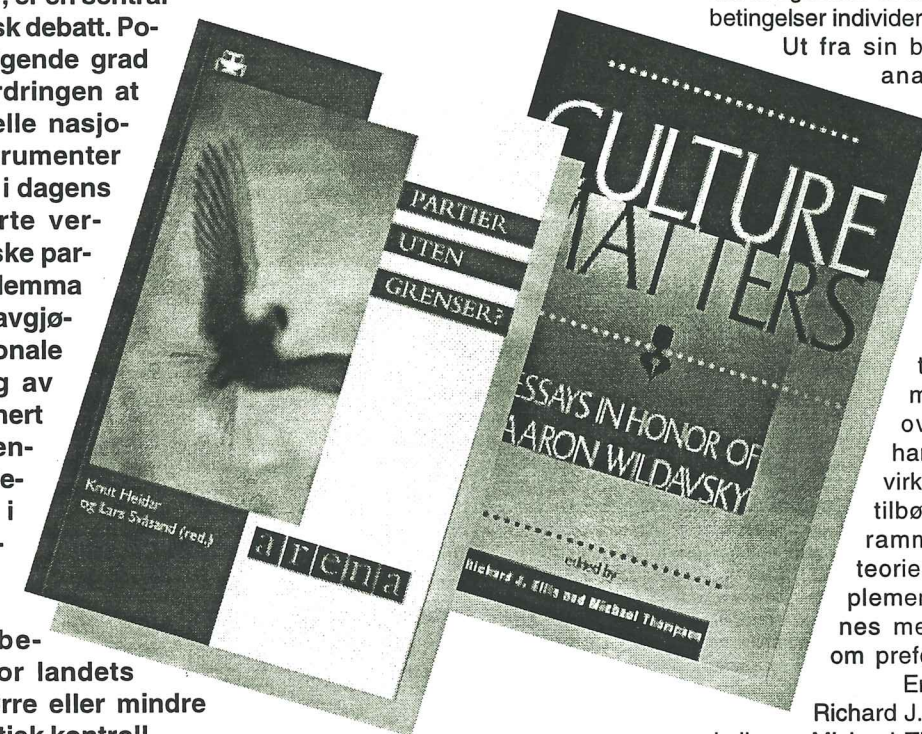
Tano - Aschehoug 1997

Norges forhold til utlandet, og i særdeleshet til EU, er en sentral del av norsk politisk debatt. Politikerne står i stigende grad overfor den utfordringen at mange tradisjonelle nasjonale styringsinstrumenter ikke lenger virker i dagens internasjonale verden. For de politiske partiene er det et dilemma at deres skjebne avgjøres gjennom nasjonale valg på grunnlag av en nasjonalt definert debatt, mens gjennomføringen av deres programmer i økende grad avhenger av beslutningsarenaer som befinner seg utenfor landets grenser og, i større eller mindre grad, utenfor politisk kontroll.

I denne boken drøftes hvorledes partiene har forsøkt å tilpasse seg disse nye politiske rammebetingelsene gjennom økt engasjement i det internasjonale partisamarbeidet. Boken dokumenterer hvorledes de politiske partiene i Norge, Danmark og Sverige har etablert, befestet og utvidet sitt internasjonale engasjement gjennom det siste tiåret - både ved bilateralt samarbeid og ved medlemskap i internasjonale organisasjoner. Den gir også en oversikt over de viktigste internasjonale samarbeidsorganisasjoner for politiske partier på nordisk, europeisk og globalt nivå. Videre drøftes kampen om den internasjonale dagsorden i norsk politikk, og spørsmålet om hvorledes ideologiske søster-

partier i de skandinaviske landene kan komme til ulike konklusjoner i EU-debatten, reises.

Boken retter seg til politisk interesserte og til studenter og forskere som er opp-tatt av internasjonaliserings konsekvenser for det norske samfunnet.

Richard J. Ellis og Michael Thompson (red.)

Culture Matters: Essays in Memory of Aaron Wildavsky. Boulder: Westview Press 1997

Aaron Wildavsky (1930-1993) var en av tidens mest markante, kompromissløse og produktive statsvitere og han satte sitt umiskjennelige preg på en rekke ulike felter innen sin disiplin. Hans karriere tok tidlig av med klassikere som *The Politics of the Budgetary Process* (1964) og *Implementation* (1973). Det sies derfor at hans kollegers overaskelse var stor da Wildavsky i satt alder valgte å hente ny inspirasjon fra antropologien for så å

legge sin intellektuelle tyngde over på kulturalysener. Som en konsekvens av dette skiftet ble han mer følsom overfor konflikten over samfunnets dypere verdigrunnlag, men samtidig mer bekymret over samfunnets evne til å hanske med de tilhørende dilemmaer. I stort var politikk ikke noe man kunne ta lett på - det er og forblir et rammeverk under hvis betingelser individer lever eller blir drept.

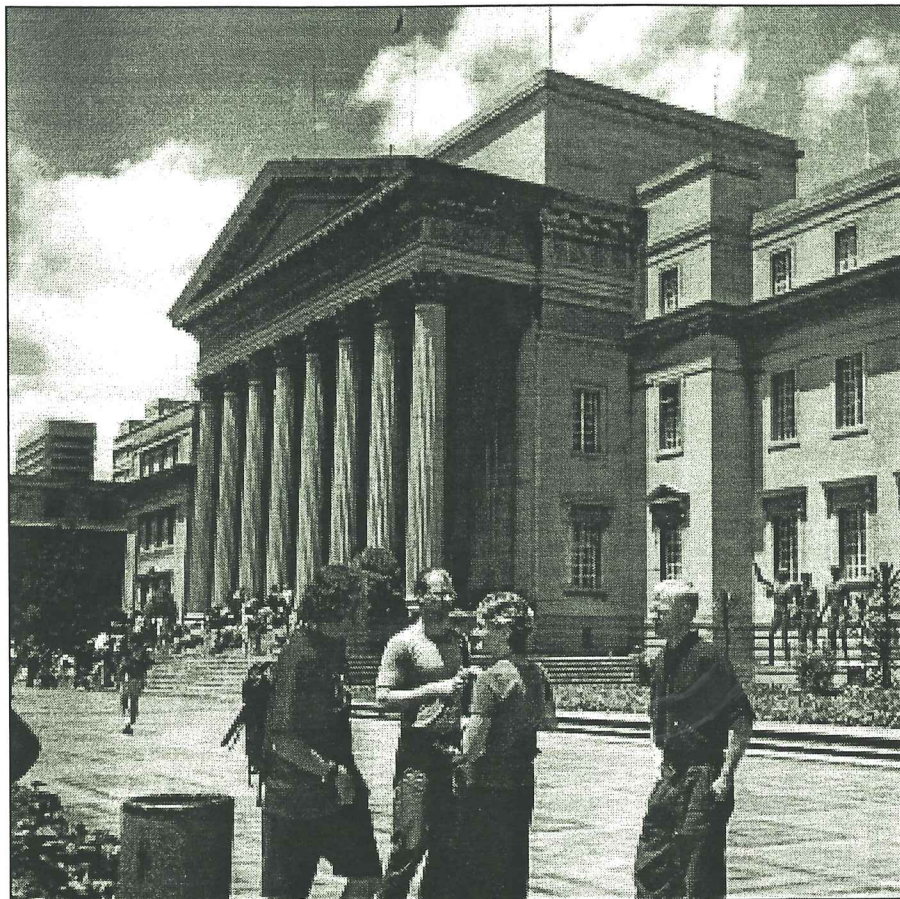
Ut fra sin bruk av kultur som

analyseredskap fant

Wildavsky mye av kilden til problemene i dagens samfunn i den egalitære kulturen som han så vokse seg fram overalt. Og med bruk av kultur ble han samtidig mer kompromissløs over økonomenes hang til å individfeste virkeligheten, men han tilbød dem samtidig et rammeverk hvor deres teorier om preferanseimplementering kunne forenes med hans egen teori om preferansedannelse.

En av hans studenter, Richard J. Ellis, og en av hans

kolleger, Michael Thompson (som også etterfulgte Wildavsky som professor II ved instituttet), har redigert en bok til minne om Aaron Wildavsky. Den inneholder nye essay med tema som rasjonelle valg, institusjoner, teori om endring, politisk risiko, miljøengasjement og praktisk politikk. Blant bidragsyterne finner vi både kolleger, kritikere og studenter av Wildavsky: Gabriel A. Almond, Harry Eckstein, Sun-Ki Chai, Dennis J. Coyle, Vincent og Elinor Ostrom, Charles Lockhart, Arthur L. Stinchcombe, Mary Douglas, Howard Margolis, Gunnar Grendstad, Per Selle, Fred Thompson, Robert Klitgaard, samt Michael Thompson og Richard J. Ellis.

Hovedfagstura til Sør-Afrika

“Where no man has gone before”. Ikke akkurat i Livingstones fotspor, men dog utforsket land for fagturer på hovedfag. Den 17. oktober reiste 11 bolde hovedfagsstudenter og Siri Gloppen fra regn i Bergen til sterke inntrykk og opplevelser i Sør-Afrika.

HARALD MATHISEN

Sør-Afrika er midt inne en transisjon med store sosiale og politiske spenninger. Å integrere fire etniske grupper med 11 offisielle språk er ikke lett. Arven fra apartheid er vanskelig å forsone seg med, og folks forhåpninger til det nye regimet er vanskelig å oppfylle. De sosiale skilene er enorme, noe vi fikk oppleve gjennom en hel dag i slummen i Soweto.

Vi hadde lagt opp et tett faglig program hvor vi møtte en rekke NGOs og IGOs som ga oss mulighet til å se transisjonen fra ulike vinkler. Vi møtte fremtredende professorer ved tre ledende universiteter. Videre besøkte vi den konstitusjonelle domstolen og Sannhetskommisjonen. Under høringen i Sannhetskommisjonen ble vi ønsket velkommen av erkebiskop Desmond Tutu, som vi senere fikk anledning til å hilse på.

Fra Johannesburg gikk turen til Cape Town, hvor vi møtte politiske partier, hadde omvisning i Parlamentet og fikk treffe enkelte komiteer i parlamentet. Vi var også veldig stolte over å møte ministeren for konstitusjonelle spørsmål, Valli Moosa, som vi hadde et minneverdig møte med.

Sør-Afrika er som et levende laboratorium for sampolere, der mange av de temaer vi studerer er høyst levende. Å få muligheten til å reise til Sør-Afrika var derfor av stor verdi for oss. I forkant av turen jobbet vi intenst med å skaffe penger. Vi fikk inn mindre penger enn vi hadde håpet på. Lykkeønskninger fikk vi derimot nok av. Mange stilte også opp med sin egen tid og gav oss uvurderlig hjelp. Turen ble svært vellykket både fra et faglig og sosialt perspektiv - så hvor reiser vi neste gang?

FN- stipend til norske studenter

UD vil gi stipend til norske praktikanter ved FN-hovedkvarteret i New York.

TORBJØRN PEDERSEN

Utenriksdepartementet har besluttet å sette av 250 000 kroner til norske praktikanter ved FN-hovedkvarteret i New York. Studenter som har fått stilling som praktikant i FN, kan i fremtiden forvente å få reise og opphold dekket av UD.

Hvert stipend vil ifølge politisk rådgiver i UD, Jarder Flaa, lyde på 35 000-40 000 kroner, og han håper at ordningen kan fordoble eller tredoble antallet norske praktikanter ved FNs hovedkvarter.

Hvert år arbeider to eller tre norske praktikanter i New York, men nå ønsker UD å øke dette antallet. Praktikantstillingene ved FN-hovedkvarteret er vanligvis ubetalte og har en varighet på to måneder. Ifølge Jarder Flaa er det først og fremst master- og hovedfagsstudenter som vil kunne få FN-stipend fra UD. Han mener det er naturlig at kandidatene som søker om stipend, studerer FN eller FN-relatert arbeid i sine hovedoppgaver og avhandlinger. -Studentene må selv ordne seg med en praktikantstilling ved FN-hovedkvarteret, men UD vil da kunne gi dem et stipend som dekker reise og opphold. Slike stipendordninger har man allerede i Sverige, Danmark, Finland og Nederland opplyser Flaa.

Aftenposten Tirsdag 7. oktober

Hovedfagsoppgaver innleveres i fem eksemplarer på instituttet innen 20. november 1997 kl 13:00

STUDIETUR

Fra 21. - 29. august d. å. var 52 grunnfagstudenter fra sammenliknende politikk på studietur til Warszawa, Polen.

Tema for studieturen var Polen og dets rolle i forhold til NATO og EU søknad. Landets historie, preget av uselvstendighet, autoritært regime, Solidaritets blomstring og kirkens spesielle rolle, gjør Polen til et interessant studieobjekt. Sommerens innvitatsjon til NATO-medlemskap aktualiserte temaet.

Vi ønsket fra turkomiteens side å møte et utvalg av viktige aktører i det polske samfunnet. Foruten de mest sentrale politiske partiene var kirke, de militære og pressen noe vi ville besøke. Dessverre oppnådde vi ikke et møte med kirken.

I forkant av studieturen holdt Svein Melbye fra NUPI, Ola Thunander, Institutt for fredsforskning, Sabrina Ramet og Ewa Bivand foredrag om Polen. De orienterte om Polens politiske partier og henholdsvis USA og Russlands syn på Polens fremtidige NATO-medlemskap. Dette var svært lærerikt og nyttig.

Vi hadde møter med tre politiske partier, hvorav to var igjen fra kommunist-

tiden og ett var forholdsvis ferskt. Vi hadde også møte med fagorganisasjonene OPZZ og Solidaritet. Vi avla et besøk hos en militæravis samt Gazeta Wyborza, Polens største avis. Militæravisen var fra kommunistregimet, men Gazeta ble etablert i tilknytning til det første frie valget. Dessuten var vi så heldig å møte undervisningsminister Jerzy Wiatr, som forøvrig ikke var fremmed for tanken om å komme til UiB å holde foredrag. Vi gjestet også den karismatiske redaktøren av bladet Nie, Jerzy Urban.

I tillegg må nevnes en omvisning på Eurocollage med orientering, samt mottakelsen på den Kongelige norske ambassade. Foruten de norske tjenestemennene møtte vi polske hovedfagsstudenter til dialog. Det var meget givende og fornøyeleg. Mottakelsen var utvilsomt et høydepunkt for mange og vi må rette en takk til ambassaderåd Nils Engelschjøn for invitasjonen.

Dr. disputas

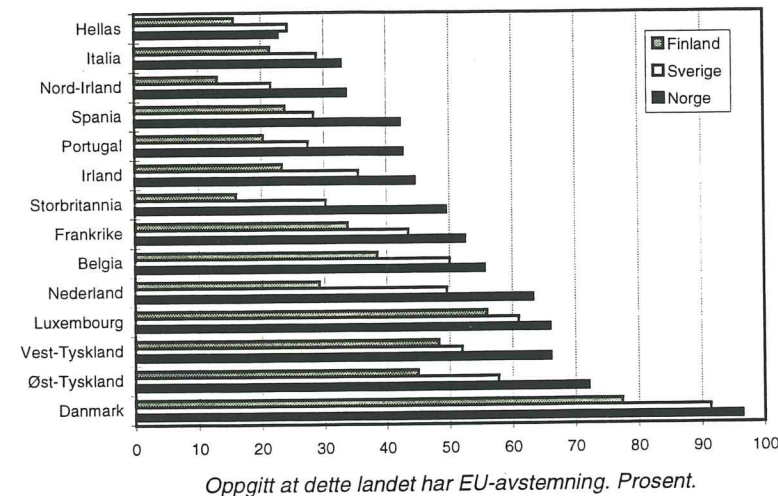
Jon M. Hippe

disputerte den 27. sept. for dr. philos-graden med avhandlingen: **Bargaining, Politics and Solidarity: A different Story? A Study of Employment Relations and Occupational Welfare in Norway**

Prof. Michael Shalev, Hebrew University, Jerusalem, var 1. opponent, prof. Wlatter Korpi, Stockholms universitet, var 2. opponent og prof. Stein Kuhnle var det tredje medlemmet av den sakkyndige komiteen.

Avhandlingen tar for seg hvordan tjenestepensjoner og andre frivillige og forhandlingsbaserte velferdsordninger i arbeidslivet har utviklet seg. Hvordan samspillet er mellom disse "private" ordningene og de offentlige velferdsordningene i Norge, og hva som kan forklare at bedrifter i dag tilbyr denne typen avlønning til sine ansatte. Hippe konkluderer med at tradisjonelle forestillinger om private velferdsordningers marginale rolle i den norske velferdsstaten bør revideres. Hippe viser til at private og offentlige ordninger vokser parallelt og at det idag er en vekst i de private ordningene.

Persona: Jon M. Hippe er konserndirektør i Storebrand. Avhandlingen ble til med støtte fra Programmet for velferdsstatsforskning mens han var forsker i FAFO. Han har også bak seg et opphold som visiting scholar ved Harvard University i USA.

Oppgitt at dette landet har EU-avstemning. Prosent.

Vet de hvem vi er?

Samtidig med kampen om EU-medlemskap i Finland, Sverige og Norge ble det gjennomført fire Eurobarometre blant EUs medlemsland. I et av spørsmålene som ble stilt i den siste undersøkelsen november/desember 1994 ble det først konstatert at enkelte land holdt folkeavstemninger om medlemskap. Uten å få noen videre hint ble respondenten deretter bedt om å oppgi hvilke land dette gjaldt. Figuren viser svarprosentene for de som oppga Norge, Sverige og Finland fordelt på respondentens bostedsland. Mens våre danske venner åpenbart hadde gjort hjemmeleksen sin, står kunnskapsnivået i de periferie deler av Europe fortsatt noe tilbake å ønske når det gjelder EUs strategiske, men delvis feilslåtte, ekspansjon inn i de subartiske områder.

European Election Study 1994 er en sammensatt datafil av fire undersøkelser gjennomført i perioden oktober 1993 til desember 1994, hvorav en av undersøkelsene var spesielt rettet mot valget til Europaparlamentet Juni 1994. Datafilen er veldokumentert for både komparative og tidsendringsanalyser.

DATA aktuelt

I samarbeid med Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste NSD vil SampolAktuelt i hvert nummer inneholde en spalte kalt DataAktuelt der vi i fellesskap formidler og kommenterer informasjon om aktuelle datasett og data. Spalten har informasjonsverdi for ulike grupper av lesere av SampolAktuelt, og skal dessuten tjene som inspirasjon for studenter i deres arbeid med semesteroppgaver, essays, og hovedfagsoppgaver. Kontaktperson ved NSD er Gry Henriksen, tlf. 55 21 31 05, fax: 55 96 06 60. E-mail: gry.henriksen@nsd.uib.no. Kontaktperson ved Institutt for sammenliknende politikk er førsteamanuensis Gunnar Grendstad, tlf: 55 58 94 86, FAX: 55 58 94 25. E-mail: gunnar.grendstad@isp.uib.no